

опису. Події у сучасному соціокультурному просторі України суттєво позначаються на світосприйманні школярів періоду дорослішання.

Підлітки й юнаки не завжди готові і не в усіх випадках буття спроможні рефлексувати, вербалізувати певний рівень персональних новоутворень, через що їхні стосунки із середовищем практично завжди емоційно напружені, динамічні, процесуальні. А отже однією із важливих задач психолого-педагогічного супроводу школярів підлітково-юнацького періоду генези буття у несталіх умовах соціальних трансформацій є переформатування полісуб'єктних взаємин між дітьми і дорослими у площині соціального і освітнього середовища.

Список використаних джерел

1. Казанская В. Г. Подросток : социальная адаптация : Книга для психологов, педагогов и родителей / В. Г. Казанская. – СПб. : Питер, 2011. – 288 с.
2. Райс Ф. Психология подросткового и юношеского возраста / Филип Райс ; [пер. с англ. Н. Мальгиной и др.]. – СПб. : Питер, 2000. – 624 с.
3. Токарева Н. М. Сучасний підліток у системі психолого-педагогічного супроводу / Н. М. Токарева, А. В. Шамне, Н. М. Макаренко. – Кривий Ріг: ТОВ ВНП «Інтерсервіс», 2014. – 312 с.
4. Фанталова Е. Б. Диагностика и психотерапия внутреннего конфликта / Е. Б. Фанталова. – Самара : Бахрах-М., 2001. – 128 с.

Фадєєва Л.

Гендерні відмінності у емоційних проявах студентів

Актуальність даної теми полягає в тому, що емоції – це невід'ємна складова людини. Саме через емоції ми можемо взаємодіяти з навколишнім світом. До будь-якого об'єкту або суб'єкту людина відчуває певні емоції.

Дану проблему досліджували багато видатних вчених. Серед зарубіжних психологів можна назвати такі прізвища як У.Джемс, У.Кеннон, П.Бард, Л.Фестінгер та інші. Серед вітчизняних дослідників емоційної сфери особливу увагу привертають такі вчені як Василюк Ф.Є., Ільїн Є.П., Куліков Л.В. та інші.

У суспільстві склався стереотип, що жінки емоційніші за чоловіків.

Відомо, що емоційність залежить від багатьох причин, наприклад, таких як тип темпераменту, тип вищої нервової системи, виховання у сім'ї, адже майже з самого народження хлопчиків та дівчаток виховують по-різному. Ось, наприклад, хлопчиків вчать, що якщо їх скривдили, то потрібно не плакати та жалітися, а відповісти своєму кривднику, а дівчаток вчать одразу ж розповідати дорослим. Такі стереотипи поведінки сформувалися, насамперед історично, адже чоловіки весь час були воїнами, годувальниками, захисниками, а жінки виховували дітей та поралися по господарству. Звідси і пішло, що чоловікам у боротьбі не дозволялося виказувати своїх справжніх емоцій, а жінки при спілкуванні з дітьми керувалися, насамперед, емоціями.

Вчені встановили, що у жінок більше нервових зв'язків, які з'єднують праву та ліву півкулі мозку. А це означає, що жінкам складніше оцінювати ситуацію окремо від емоцій. Проте все це не означає, що жінки емоційніше чоловіків, це лише означає, що у жінок та чоловіків різний ступінь прояву емоцій (жінкам легше їх виражати, чоловікам, навпаки, складніше). Один із дослідників емоцій Ільїн Є.П. зауважує, що характеристики емоційного реагування можна виділити наступним чином: за знаком (позитивні або негативні переживання); за впливом на поведінку та діяльність (стимулюючі та гальмівні); за інтенсивністю (глибина переживань і величина фізіологічних зрушень); за тривалістю емоцій (короткочасні або довготривалі); за предметністю (ступінь усвідомленості і зв'язку з конкретним об'єктом). [2]

Знак емоційного реагування може бути позитивним або негативним. Проте такий поділ є умовним, адже в конкретній ситуації дана емоція може виконувати подвійну роль.[2] Також в дослідженні емоційної сфери дуже важливо враховувати рівень стресу. Адже від цього залежить, які емоції ми переживаємо та на скільки глибоко. Василюк Ф.Є. стверджує, що стрес виникає у людини лише тоді, коли вона не здатна впоратися з проблемою, а її потреби виходять за зону комфорту.[1] Вивчення і аналіз літератури з гендерних відмінностей емоцій переконує нас в тому, що дана проблема ще потребує подальшого дослідження.

Метою даної статті було проаналізувати різницю емоційних переживань в залежності від статі.

Для виявлення гендерних відмінностей в емоційних проявах студентів було використано тест Люшера та досліджено характеристики їх емоційного реагування. Студенти повинні були вибрати послідовно той колір, який їм подобається в даний момент найбільше. Вибірка становила 40 студентів. Серед характеристик було виділені наступні: знак та вплив на поведінку та діяльність. Також було досліджено наявність або відсутність стресу. Отримані в результаті дані представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Гендерні відмінності в проявах емоцій студентів

Прояви емоцій	Показники			
	Хлопці		Дівчата	
	Кількість	%	Кількість	%
Знак емоції:				
- позитивні	6	15	15	37
- негативні	14	35	5	13
Вплив на поведінку та діяльність:				
- стимулюючі	12	30	15	37
- гальмівні	8	20	5	13
Наявність стресу:				
- стресовий стан	8	20	10	25
- передстресовий стан	8	20	6	15
- майже не має стресу	4	10	4	10

Відсотки розраховувалися відносно загальної кількості студентів.

За знаком емоційного реагування у хлопців переважали негативні емоції (35%), а у дівчат переважали позитивні емоції (37%). За впливом на поведінку та діяльність у хлопців як і у дівчат переважають стимулюючі емоції 30% і 37% відповідно. 20% хлопців та 25% дівчат перебувають у стресовому стані, 20% хлопців та 15% дівчат перебувають у перед стресовому стані і 10% хлопців та 10% майже не мають стресу.

Для більшого унаочнення представимо дані таблиці у вигляді кругової діаграми.

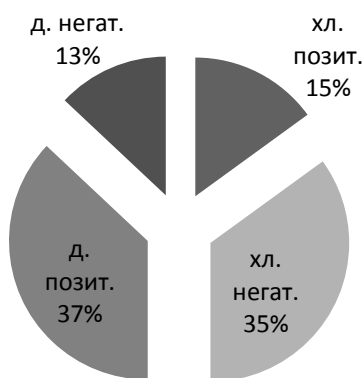


Рис.1 Знак емоцій

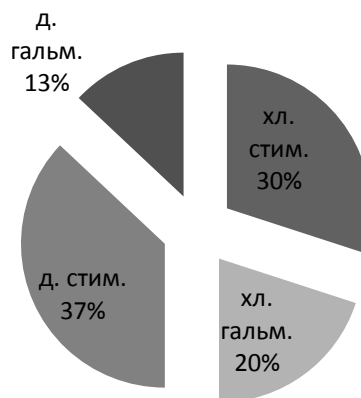


Рис.2 Вплив емоцій на поведінку

З наведених вище діаграм можна побачити, що спостерігається значна різниця у знаку емоцій між хлопцями та дівчатами. В той час як у дівчат переважають позитивні емоції (37%), у хлопців переважають негативні (35%).

Щодо впливу емоцій на поведінку спостерігається незначне переважання у дівчат стимулюючого впливу (дівчата – 37%, хлопці – 30%) та незначне переважання у хлопців порівняно з дівчатами гальмівного впливу (20% - хлопці, 13% - дівчата).

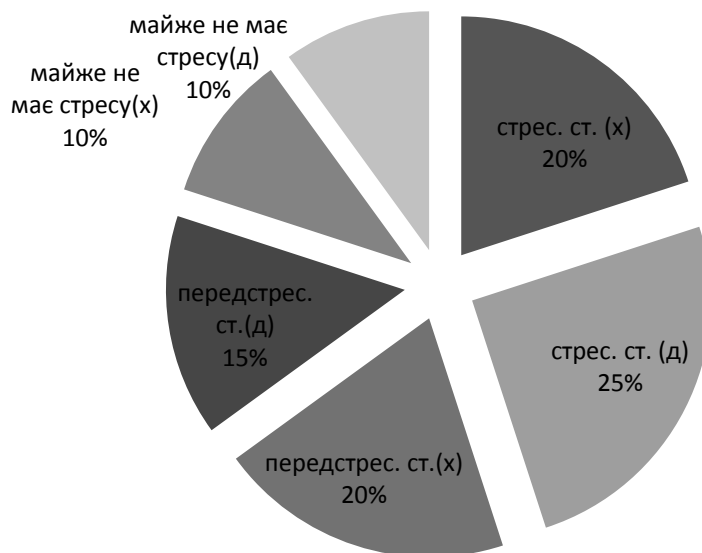


Рис.3 Наявність стресу

З наведеної вище діаграми видно, що більша кількість дівчат характеризується наявністю стресу (стресовий стан – 25%, передстресовий стан – 15%).

За отриманими даними можна зробити такі висновки:

- спостерігається значна різниця між знаком емоцій у хлопців та дівчат; у хлопців переважають негативні емоції, а у дівчат – позитивні;
- різниця між стимулюючими та гальмівними впливами у хлопців та дівчат незначна, а саме в межах від 10% до 14%;
- дівчата дещо більш схильні до стресу, ніж хлопці, різниця становить 5%.

Тож можна сказати, що дівчата схильні до більш сильного прояву своїх емоцій, ніж хлопці, що вимагає врахування гендерних особливостей в організації навчально-виховного процесу.

Список використаних джерел

1. Василюк Ф.Е. Психология переживания/Ф.Е.Василюк - М.: Изд-во Московского университета, 1984. – 200с.
2. Ильин Е.П. Эмоции и чувства /Ильин Е.П. - СПб: Питер, 2001. – 752с.
3. Бендас Т.В. Гендерная психология. Учебное пособие/ Т.В.Бендас - СПб: Питер, 2006. – 431с.
4. Ильин Е.П. Пол и гендер/ Е.П.Ильин - СПб: Питер, 2010. – 688с.
5. Шевченко Л.А. Гендерная психология. Учебное пособие/ Л.А.Шевченко - Харьков: МИТ, 2004. – 100с.
6. Ткалич М.Г. Гендерна психологія. Навчальний посібник// М.Г.Ткалич – Київ: Академвидав, 2011. – 248с.

Чемерпільська А.

Особливості розвитку наочно-образного мислення у старшому дошкільному віці

В даний час особливої актуальності набуває проблема розумового виховання дітей дошкільного віку. Протягом ряду років основні зусилля радянських науковців, що досліджували пізнавальні процеси дітей дошкільного віку, були зосереджені на вивчення двох проблем. Одна з них - це проблема розвитку процесів сприйняття. Друга проблема - це проблема формування понятійного мислення. Разом з тим значно менше розроблена проблема розвитку наочно-образного мислення дошкільників. В даний час безперечно доведено, що в розумовому розвитку дошкільнят важливе значення мають наочно-дієве і наочно-образне мислення. У ряді досліджень (Б. Г. Ананьєв, О. І. Галкіна, Л. Л. Гурова, А. А. Люблінська, І. С. Якиманська та ін) переконливо показана важлива роль образного мислення при виконанні різного роду діяльності, вирішенні як практичних, так і пізнавальних завдань.[3] Були виділені різні типи образів і досліджена їх функція в здійсненні розумових процесів. Проблема образного мислення інтенсивно